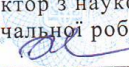

КИЇВСЬКИЙ УНІВЕРСИТЕТ ІМЕНІ БОРИСА ГРІНЧЕНКА
УНІВЕРСИТЕТСЬКИЙ КОЛЕДЖ

Циклова комісія музики і хореографії

ЗАТВЕРДЖУЮ
Проректор з науково-методичної
та навчальної роботи

О.Б. Жильцов

« 11 » 09 2019 р.

РОБОЧА ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

МАЙСТЕРНІСТЬ АКТОРА

для студентів

спеціальності	024 Хореографія
освітнього рівня	молодший спеціаліст
освітньої програми	Хореографія

Київ – 2019 рік

Розробник: Маєвська Анастасія Сергіївна, викладач циклової комісії
музики і хореографії Університетського коледжу Київського університету
імені Бориса Грінченка

Робочу програму схвалено на засіданні циклової комісії музики і
хореографії

Протокол від «29» серпня 2019 р. № 1
Голова циклової комісії Романова Т. В. Романова

Робочу програму перевірено
«30» серпня 2019 р.

Заступник директора з навчально-методичної роботи Гейхман З.Л. Гейхман
Заступник директора з навчальної роботи Карлінська Я.В. Карлінська

Пролонговано:

на 20__/20__ н.р. (____), «__» _____ 20__ р., протокол № __
на 20__/20__ н.р. (____), «__» _____ 20__ р., протокол № __
на 20__/20__ н.р. (____), «__» _____ 20__ р., протокол № __
на 20__/20__ н.р. (____), «__» _____ 20__ р., протокол № __

2

1.Опис предмета навчальної дисципліни

Найменування показників	Характеристика дисципліни за формою навчання
	денна
Вид дисципліни	обов'язкова
Мова викладання, навчання та оцінювання	українська
Загальний обсяг кредитів / годин	1,5 / 45
Курс	III
Семестр	V
Кількість змістових модулів з розподілом:	1
Обсяг кредитів	1,5
Обсяг годин, в тому числі:	45
Аудиторні	28
Модульний контроль	2
Семестровий контроль	2
Самостійна робота	15
Форма семестрового контролю	Залік

2. Мета та завдання навчальної дисципліни

Курс «Майстерність актора» має на меті практичне й теоретичне оволодіння всіма аспектами майстерності актора, а саме: органікою, увагою, темпераментом, словесною та фізичною дією, контактом з партнером і залом, акторською етикою і естетикою, аналізом драматургічного матеріалу, словом, пластикою, ритмікою, знатися на теорії світового та вітчизняного театру, кінематографу і культури загалом.

Завдання курсу:

- адекватне психологічне сприйняття дійсності через призму мистецтва;
- визначення події та її психологічних механізмів;
- аналіз та зіставлення суперечностей у п'єсі та дійсності;
- моделювання сюжету, процесу взаємодії акторів в запропонованих обставинах; моделювання най ефективної комунікативної ситуації, моделювання психолого;
- педагогічної ситуації, моделювання просторових образів засобами художньої типізації конструювання просторової структури, продуктивне спілкування, прогнозування результатів психолого-педагогічного впливу,

продуктивний психолого-педагогічний вплив (показати, розповісти, підказати); пошук аналогій, розгортання та згортання розумових операцій, просторова візуалізація; спрямоване асоціювання у заданих обставинах, емоційно-вольовий вплив, інтерпретація, накопичення фактів та обставин у пам'яті, зіставлення творів з емоційно-насиченим сюжетом, саморегуляція.

3. Результати навчання за дисципліною

- усвідомлювати соціальне значення професії, вмотивоване здійснення професійної діяльності;
- вміти володіти предметною та сучасною базою знань;
- здатність реалізовувати навчальні програми базових курсів у різних освітніх установах;
- знати і застосовувати сучасні технології для забезпечення якості навчально-виховного процесу освітнього закладу;
- здатність до творчості; використовувати навички сприймати та аналізувати твори музичного мистецтва;
- вміти ефективно використовувати у практичній діяльності форми, методи, засоби предмету.

У студентів мають бути сформовані такі **компетентності**:

Загальні:

- Здатність до аналізу та синтезу;
- базові загальні знання;
- засвоєння основ базових знань з предмета;
- навички управління інформацією;
- здатність застосовувати знання на практиці;
- здатність до навчання;
- здатність досягнення цілі.

Фахові:

- готовність і здатність до успішного здійснення професійної діяльності
- умов до фахівця у конкретній сфері;
- визначення фахово важливих знань та вмінь, особистісні та мотиваційні компоненти діяльності;
- готовність застосовувати отримані навички, в тому числі акторські, для забезпечення якості навчально-виховного процесу освітнього закладу;

- здатність розробляти й реалізовувати культурно-просвітницькі програми для різних категорій населення;
- здатність нести відповідальність за результати своєї діяльності;
- здатність до творчості.

Предметні:

- знання з основ театрального мистецтва;
- акторські вміння та їх практичне використання;
- оволодіння навичками органічного існування в умовах вигадки;
- практичні уміння та навички, необхідні в майбутній професійній діяльності;
- опанування методикою режисерського аналізу п'єси класичного репертуару, та вміння втілити її в життя;
- мистецька грамотність в контексті театральної культури.

4. Структура навчальної дисципліни

Тематичний план для денної форми навчання

Назви розділів та тем	Усього	Розподіл годин між видами роботи						Самостійна робота
		Аудиторна						
		Лекції	Семінари	Практичні	Лабораторні	Підеумковий контроль	Індивідуальні	
Модуль								
Тема 1. Система К.С. Станіславського та її роль у акторському та режисерському мистецтві.	45	1	1	3	2	1,5	2	
Тема 2. Сценічна увага як елемент творчої психотехніки актора		1		3			2	
Тема 3. Сценічна дія як елемент творчої психотехніки актора.		1		3			2	
Тема 4. Взаємодія акторів на сцені.		1	1	3			1,5	1,5
Тема 5. Ідейно-тематичний аналіз п'єси. Дійовий аналіз		1					1,5	2
Тема 6. Образ та атмосфера вистави.		1					2	
Тема 7. Пластично-просторове рішення вистави. Мізансцена		1	1	3			1,5	2
Тема 8. Жанр вистави. Принципи його побудови		1						1,5
Модульний контроль			2					
Разом		8	2	12		2	6	15

5. Програма навчальної дисципліни

Тема 1. Система К.С.Станіславського та її роль у акторському та режисерському мистецтві

Історія створення системи К.С. Станіславського. Передумови формування системи К.С. Станіславського: критичний реалізм в мистецтві, досягнення науки (фізіології та психології), практика театрального мистецтва (М. Єрмолова, В. Комісаржевська, Л. Кронег та інш.) Метод фізичних дій як засіб створення життя людського духу ролі через правильну організацію життя людського тіла у запропонованих обставинах. Основні поняття системи К.С. Станіславського.

Складові частини системи К.С. Станіславського:

1. Робота актора над собою.
2. Робота над образом в процесі перевтілення методом фізичних дій.

3. Вчення про «над завдання» та «наскрізну дію».

4. Вчення про етику актора та режисера. Елементи зовнішньої техніки актора.

Елементи внутрішньої техніки актора. Вправи на пам'ять фізичних дій та відчуттів - комплексний тренінг елементів внутрішньої та зовнішньої психотехніки. Оволодіння елементами зовнішньої та внутрішньої техніки актора – техніки сценічної дії. Ознайомлення з методом фізичної дії та з методом дійового аналізу.

Основні поняття: «запропоновані обставини»; магічне «якби»; «єдність фізичного та психічного»; «органічна дія»; «спілкування (взаємодія)»; «словесна дія»; «підтекст» та «внутрішні бачення»; «характерність»; «внутрішній конфлікт».

Рекомендовані джерела:

Основні: 11.

Додаткові: 1; 2.

Тема 2. Сценічна увага як елемент творчої психотехніки актора

Увага як зосередженість людини у даний момент на певному об'єкті (предметі, події, образі, думці). Увага як психологічний процес. Види уваги. Об'єкти мимовільної уваги актора. Увага та функції внутрішнього контролю. Об'єкт уваги та кола уваги. Правильний вибір об'єкта уваги. Безперервна лінія уваги. Увага формальна і творча. Вправи на об'єкти уваги та кола уваги. Вправи на спостережливість, уяву та фантазію. Уява як важливий елемент акторської психотехніки.

Основні поняття: «пластика»; «почуття ритму»; «координація рухів».

Рекомендовані джерела:

Основні: 1; 3; 6; 10.

Додаткові: 1; 2.

Тема 3. Сценічна дія як елемент творчої психотехніки актора

Дійова природа театрального мистецтва як відображення життя. Дія та дійсність. Поняття «єдиної дії», її складові частини та особливості. Дія як живий органічний процес, який спрямований на досягнення відповідної мети. Дія в умовах сценічного вимислу. Сценічна дія, її специфіка. Види сценічної дії: фізична, психічна, словесна та ін. Органічна єдність та взаємозв'язок видів сценічної дії. Поняття про органічність сценічної дії та її основні риси. Природа сценічної дії та її елементи. Створення логічної та послідовної лінії психофізичних дій. Фіксація логіки та послідовності сценічної дії. Продуктивна та ілюстративна сценічна дія. Протидія. Сценічна дія як засіб реалізації конфлікту. Сценічна дія як синтез елементів акторської майстерності. Сценічна дія як вольова і свідома допомога при створенні справжніх сценічних почуттів. Засоби активізації процесу сценічної дії. Сценічна дія як особливий вид зміни сценічної ситуації. Вправи на логіку та послідовність сценічної дії.

Основні поняття: «пластика»; «почуття ритму»; «координація рухів»; «увага»; «уявлення»; «пам'ять фізичних дій та відчуттів»; «темпоритм».

Рекомендовані джерела:

Основні: 1; 4; 7; 12.

Додаткові: 5;6.

4. Взаємодія акторів на сцені

Спілкування і взаємодія з партнером - основний вид сценічної дії, який впливає з самої природи драматичного мистецтва. Розвиток сценічного спілкування і взаємодії. Сучасне розуміння процесу сценічного спілкування і взаємодії. Спосіб впливу на глядача через спілкування з партнером. Спілкування і взаємодія на сцені в системі Станіславського. Аналіз спілкування і взаємодії. Взаємодія з живим об'єктом. Взаємодії з уявними об'єктами. Процес взаємодії, сценічної боротьби. Пристосування або побудова до об'єкта. Орієнтування, повернення уваги об'єкта, побудова - стадії органічного процесу впливу на партнера. Загальне поняття сценічної віри в акторському мистецтві. Взаємодія сценічної свободи і сценічної віри. Переконаність актора як необхідна умова його переконливої гри. Сценічна віра як використання актором дій, вчинків, інтонацій, жестів, що необхідні в конкретній ситуації. Сценічна віра як органічна та свідома необхідність для актора. Творча віра у правду вимислу на сцені як запорука глядацької довіри. Сценічне виправдання як секрет акторської віри. Сценічне виправдання як мотивування актора.

Основні поняття: «пластика»; «почуття ритму»; «координація рухів»; «увага»; «уявлення»; «пам'ять фізичних дій та відчуттів»; «темпоритм».

Рекомендовані джерела:

Основні: 1; 6; 7; 8; 11.

Додаткові: 4.

5. Ідейно-тематичний аналіз п'єси. Дійовий аналіз

Ідейно-тематичний аналіз. Тема, ідея, проблема як частина ідейно-тематичного аналізу. Головний конфлікт (його зміст, предмет конфлікту, характер конфлікту) як частина ідейно-тематичного аналізу. Події, фабула, композиція, сюжет, жанр, стиль, мова і характеристики персонажів як частина ідейно-тематичного аналізу. Дійовий аналіз.

Основні поняття: «події»; «фабула»; «композиція»; «сюжет»; «жанр»; «стиль, мова і характеристики персонажів».

Рекомендовані джерела:

Основні: 2; 9; 12.

Додаткові: 2; 5.

6. Образ та атмосфера вистави

Режисерський задум вистави як складний творчий процес, в результаті якого у режисера виникає відчуття, передбачення, осмислення дійового, пластично-просторового образу вистави у визначному жанровому ключі та визначеній ідейній інтерпретаторській концепції. Загально сценічний образ вистави - це особлива специфічна форма відображення дійсності конкретними засобами сценічного мистецтва. Синтез образу дій; образ пластично-просторовий; образ тонально-звуковий. Атмосфера - повітря, час, місце, у якому живуть люди, оточені цілим світом звуків, речей, кольорів.

Основні поняття: «трактовка драматичного твору»; «образ вистави»; «атмосфера вистави»; «образ дії вистави»; «режисерська трактовка персонажів».

Рекомендовані джерела:

Основні: 1; 8.

Додаткові: 1; 3.

7. Пластично-просторове рішення вистави. Мізансцена.

Режисерський задум вистави як складний творчий процес, в результаті якого у режисера виникає відчуття, передбачення, осмислення дійового, пластично-просторового образу вистави у визначному жанровому ключі та визначеній ідейній інтерпретаторській концепції. Мізансцени - образне пластичне відображення у сценічному просторі та часі конфлікту. Види мізансценування. Принципи побудови мізансцени.

Втілення задуму одноактної п'єси (або одного акту багатоактної п'єси), обраної за власним бажанням.

Основні поняття: «мізансцена»; «образ вистави»; «атмосфера вистави»; «образ дії вистави»; «режисерська трактовка персонажів».

Рекомендовані джерела:

Основні: 1; 3; 8; 11.

Додаткові: 3;4.

8. Жанр вистави. Принципи його побудови.

Жанр як спосіб відображення життя в художньому образі. Принципи побудови жанру: сприйняття глядачем загальної атмосфери вистави, тип умовності, просторове рішення вистави, звукове (тональне) рішення вистави, темпоритму. Спосіб взаємодії артиста та глядацького залу, мізансценування, використання балетних номерів.

Основні поняття: «жанр»; «режисерський задум»; «образ вистави»; «принцип побудови жанру».

Рекомендовані джерела:

Основні: 1;3;6;12.

Додаткові: 5;6.

6. Контроль навчальних досягнень

6.1 Система оцінювання навчальних досягнень студентів

№ п/п	Вид діяльності	К-сть рейтингових балів за одиницю	Модуль	
			Кількість одиниць	Максимальна кількість балів
1.	Відвідування лекційних занять	1	4	4
2.	Відвідування семінарських занять	1	1	1
3.	Відвідування практичних занять	1	6	6
4.	Робота на семінарських заняттях	10	1	10
5.	Робота на практичних заняттях	10	6	60
6.	Виконання завдань для самостійної роботи	5	15	75
7.	Виконання модульної контрольної роботи	25	1	25
Разом			181	
Максимальна кількість балів:			100	
Розрахунок коефіцієнта:			1,81	

6.2 Завдання для самостійної роботи та критерії її оцінювання.

1. Проаналізувати матеріал на теми:

- Діяльність першого стаціонарного театру Миколи Садовського.
- Діяльність українських театральних труп.
- «Молодий театр» і пошуки оновлення національної сцени.
- Перші кроки театру ім. І. Франка.
- Українські драматурги 1920-1990 рр.

2. Підготовка пластичного одиночного етюду. Студенту пропонується виявити рівень оволодіння зовнішньою (пластика, почуття ритму, координація рухів) та внутрішньою (увага, уявлення, пам'ять фізичних дій та відчуттів, темпоритм) акторською технікою.

3. Проаналізувати запропоновану п'єсу класичного репертуару за планом:

- Тема
- Ідея

- Проблема
- Над-завдання драматурга
- Композиційна побудова
- Головний конфлікт (предмет, характер)
- Жанр п'єси
- Основна, додаткова дія
- Мова
- Характеристика діючих осіб.

4. Розробити та представити частину режисерського постановочного плану.

5. Продовження постановочної роботи над уривком п'єси, обраної за власним бажанням.

6. Уява як важливий елемент акторської психотехніки.

7. Показ пластичного етюдів в контексті уявне «якби» на вибрані студентами обставини.

8. Продовження сценічної роботи над уривком п'єси, обраної за власним бажанням.

9. На основі проведеного режисерського аналізу п'єси, запропонованого викладачем, розробити режисерський задум вистави, складений з:

- Трактовки драматичного твору
- образу вистави
- Атмосфери вистави
- образу дії вистави
- Пластично - просторового рішення
- Тонально-звукового рішення
- Режисерської трактовки персонажів.

6.3 Форми проведення модульного контролю та критерії оцінювання.

Форма контролю залік.

№ п/п	Вид діяльності	К-сть рейтингових балів за одиницю	Максимальна кількість балів	
1.	Відвідування лекційних занять	1	4	4
2.	Відвідування семінарських занять	1	1	1
3.	Відвідування практичних занять	1	6	6
4.	Робота на семінарських заняттях	10	1	10
5.	Робота на практичних заняттях	10	6	60
6.	Виконання завдань для самостійної роботи	5	15	75
7.	Виконання модульної контрольної роботи	25	1	25
Разом			181	

6.4 Шкала відповідності оцінок.

Оцінка	Кількість балів
Відмінно	100-90
Дуже добре	82-89
Добре	75-81
Задовільно	69-74
Достатньо	60-68
Незадовільно	0-59

7. НАВЧАЛЬНО-МЕТОДИЧНА КАРТА ДИСЦИПЛІНИ «МАЙСТЕРНІСТЬ АКТОРА»

Разом: 45 год. V сем: лекції – 8 год., семінарські – 2 год., індивідуальні – 6 год., самостійна робота – 15 год., ПК– 2 год.

Семестр	V							
Модулі	Модуль							
Назва модуля	Майстерність актора							
К-сть балів за модуль	181 балів							
Лекції	1	2	3	4	5	6	7	8
Теми лекцій (4 балів)	Система К.С. Станіславського та її роль у акторському та режисерському мистецтві.	Сценічна увага як елемент творчої психотехніки актора	Сценічна дія як елемент творчої психотехніки актора..	Взаємодія акторів на сцені.	Ідейно-темагичний аналіз п'єси. Дійовий аналіз	Образ та атмосфера вистави	Пластично-просторове рішення вистави. Мізансцена	Жанр вистави. Принципи його побудови
Теми семінарських (10 балів)				Спілкування і взаємодія на сцені в системі Станіславського				Режисура та акторська майстерність
Теми практичних (60)	Подійно-видовищна природа режисерського мистецтва. Основні етапи роботи режисера.	Увага як важливий елемент акторської психотехніки	Музична культура XIV-XVIII ст.	Розвиток сценічного спілкування і взаємодії	Репетиція - основна форма підготовки театральної вистави	Специфіка відображеної у п'єсі дійсності	Режисерське тлумачення п'єси	Втілення режисерського задуму вистави
С/р (75 б)	10 б.	10 б.	10 б.	10 б.	10 б.	10 б.	10 б.	5 б.
Види ПК(25б)	Модульна контрольна робота (25 балів)							
Підсумковий контроль	Залік . Всього 181 балів, коефіцієнт – 1,81							

8. Рекомендована література

Основна:

1. Ворожейкіна О.М. Театр для малюків (початкова школа) / О.М. Ворожейкіна. – Харків.: Вид. група «Основа», 2010. – 207с.
2. Книга вчителя дисциплін художньо-естетичного циклу: Довідково-методичне видання / Упоряд. М.С.Демчишин; О.В.Гайдамака. – Харків: ТОРСІНГ ПЛЮС, 2012. – 768 с.
3. Кордон М. В. Українська та зарубіжна культура : навч. посібник / М. В. Кордон. – Київ. : Центр учбової літератури, 2013. – 584 с.
4. Прийоми акторської майстерності та імпровізаційні вправи на заняттях із сценічного руху як одна з умов самореалізації учнів вокально-хорового відділення [Електронний ресурс]. – Режим доступу: http://osvita.ua/school/lessons_summary/upbring/37435
5. Основи театрального мистецтва. Програма курсу за вибором. 1-4 класи // Довідник учителя художньо-естетичного циклу в запитаннях та відповідях / Упоряд. М. С. Демчишин. – Х.: Веста: Видавництво «Ранок», 2016. – 608 с. – С. 258-278.
6. Станіславський К.С. Актёрский тренинг [Текст] / Константин Сергеевич Станіславський. — М.: АСТ; АСТ Москва: Полиграфиздат; СПб, 2010.

Додаткова:

1. Гиппиус С.В. Акторський тренінг (гімнастика чувств) / С.В. Гиппиус. – СПб.: «Прайм-Еврознак», 2010. – 176с.
2. Дятчук В.В., Барабан Л.І. Український тлумачний словник театральної лексики. – К.: Видавничий центр "Просвіта" , 2002.
3. Масол Л. та ін. Методика навчання мистецтва у початковій школі. – Х.: Ранок, 2016.
4. Масол Л.М. Концепція художньо-естетичного виховання учнів у загальноосвітніх навчальних закладах / Інформаційний збірник Міністерства освіти і науки України. – 2014. - №10. – С.4-9.
5. Розвиток діалогічного мовлення засобами інсценізації. Програма лялькового театру. 1-4 класи // Довідник учителя художньо-естетичного циклу в запитаннях та відповідях / Упоряд. М. С. Демчишин. – Х.: Веста: Видавництво «Ранок», 2006. – 608 с. – С. 279-304. 9.Тавенко Н.К. Література і театр в художній культурі світу другої половини ХІХ століття. 10 (11) – 11 (12) класи. Програма факультативного курсу // Профільне навчання: Авторські програми курсів за вибором художньоестетичного напрямку профілізації: збірник програм , укл. В. Г. Зарицька, С. М. Лобинцева, С. В. Сєдих, Т. М. Ганношина. – Донецьк: Витоки, 2011. – 72 с. – С. 62-